

'Ook tijdens gym zijn we met taal bezig'

De breder wordende kennis zorgt ervoor dat een taalontwikkelingsstoornis (TOS) op steeds eerdere leeftijd wordt herkend. Dat is een positieve ontwikkeling, want hoe jonger kinderen worden geholpen, des te meer kans dat ze goed kunnen meedoen aan onderwijs, weten ze bij de Koninklijke Auris Groep.

Ruud van Slooten

De Koninklijke Auris Groep is een zorg- en onderwijsorganisatie met scholen en behandelgroepen verspreid over Nederland die zich richten op leerlingen met een taalontwikkelingsstoornis. Anita van Schalkwijk is teamleider onderbouw en lid van het managementteam van de Auris Prof. Groenschool in Amersfoort. Daar zien ze al langer de positieve effecten van de groeiende aandacht voor taalontwikkelingsstoornissen (TOS). „Door het delen van kennis worden die bijvoorbeeld sneller gesignaleerd bij kinderen op peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en consultatiebureaus. Het positieve effect van deze vroegsignalering is dat we het meeste bereiken voor de kinderen. In het ene geval is dat ondersteuning in een Auris-behandelgroep, in een ander geval door ondersteuning op een reguliere school of door het kind een aantal jaren speciaal onderwijs te bieden op een Auris-school.”

AMBULANTE DIENST De Prof. Groenschool heeft rond de 245 leerlingen verdeeld over 18 groepen en een team van zo'n 90 professionals. Auris heeft vier scholen (twee in Utrecht en een in Hilversum en Amersfoort) in de regio Midden met ongeveer 700 leerlingen. Voordat een leerling met een vermoeden van TOS kan starten op een van deze scholen, wordt via het Auris aanmeldpunt onderzocht of de betreffende leerling in aanmerking komt voor deze vorm van speciaal onderwijs. Daarnaast worden er in de regio 1100 leerlingen in het reguliere onderwijs begeleid door de ambulante dienst. Die dienst van Auris bestaat uit docenten die leerlingen en hun leraren in het reguliere onderwijs ondersteunen. „Bij leerlingen met taalontwikkelingsstoornissen moet je denken aan kinderen die woorden moeilijk begrijpen of problemen hebben met de uit-

spraak of het onthouden van woorden”, geeft Van Schalkwijk aan. „Ze hebben moeite om duidelijk te maken wat ze bedoelen, hun woordenschat is onvoldoende ontwikkeld of ze begrijpen de taal niet goed. Dat betekent als leraar vaak herhalen wat je vertelt of het tempo van de lessen aanpassen. Ook zitten er leerlingen die doof of slechthorend zijn op Auris scholen, maar in onze regio zitten die vooral in Utrecht waar ze daarin meer gespecialiseerd zijn.”

GEWOON LEERVERMOGEN Taalontwikkelingsstoornissen zijn heel uiteenlopend en meestal aangeboren; de hersenen kunnen taal minder goed verwerken, zegt Van Schalkwijk. „Een kind met TOS heeft daardoor bijvoorbeeld moeite met praten of taal begrijpen, terwijl er verder vaak een gewoon leervermogen is. De precieze gevolgen van een TOS kunnen per kind anders zijn. Wij werken hier ook met dezelfde doelen als in het reguliere onderwijs. Alleen kost het onze leerlingen net wat meer tijd om alles te begrijpen. Dat vergt extra leertijd en instructie. Wij zijn continu met taal bezig, dat is echt een kenmerk van onze school. Bij ons bespreken leraren tijdens lessen met leerlingen naast de inhoudelijke leerstof ook altijd hoe je iets zegt of vraagt. Dat gebeurt bij taal en rekenen, maar ook bij gymlessen.”

VISUELE ONDERSTEUNING Verder wordt er veel gebruikgemaakt van visuele ondersteuning bij de lessen, zoals met pictogrammen en gebaren. De groepen bestaan gemiddeld uit vijftien leerlingen. Elke klas beschikt over een leraar en een logopedist. In de groepen 1 t/m 4 werken tevens onderwijsassistenten. Daarnaast zijn er bij alle groepen een orthopedagoog, intern begeleider en onderwijsondersteuners betrokken. „De Prof. Groenschool is een basisschool

voor leerlingen van 4 tot 13 jaar”, zegt Van Schalkwijk. „Hoe eerder je een kind met een taalontwikkelingsstoornis kunt helpen, des te groter is de kans op verbetering. Elk jaar bekijken we of een leerling op onze school nog wel op zijn plek zit. Ons doel is om leerlingen zover te krijgen dat ze binnen drie jaar weer terug kunnen naar een reguliere basisschool, eventueel met ondersteuning vanuit Auris. Dat lukt niet altijd. Bij sommige kinderen merk je op een gegeven moment dat ze ook leerproblemen hebben of een bepaalde gedrags- of motorische stoornis. Zij gaan dan naar een andere vorm van speciaal onderwijs.”

INTENSIEVE BEGELEIDING De overheid streeft naar inclusiviteit in het onderwijs. Dat betekent dat kinderen zo veel mogelijk naar scholen bij hen in de buurt gaan. Daarom biedt Auris ook ondersteuning aan leerlingen in het reguliere onderwijs. „Dat is waar we hard aan werken”, zegt Van Schalkwijk. „Daarom is veel contact met het reguliere onderwijs belangrijk om op de hoogte te blijven van elkaars werkwijze, want we werken uiteindelijk aan dezelfde doelen, namelijk dat ieder kind kan meedoen aan het onderwijs, liefst gewoon op de school in de eigen buurt. Bij ons komen overigens vooral leerlingen die een intensieve begeleiding nodig hebben, zodra het kan gaan ze naar het reguliere onderwijs. Ze krijgen dan een ondersteuningsarrangement waarbij een leraar van onze ambulante dienst de leraren en leerlingen in het reguliere onderwijs ondersteunt, zodat die leerling de meest passende begeleiding krijgt.”

UIT DE HELE REGIO Zo kunnen deze leerlingen toch dichtbij huis les krijgen. Bij de Auris scholen komen leerlingen uit de hele regio. Soms echt van ver, zoals in Amersfoort bijvoorbeeld uit plaatsen als Barneveld en Ede, vertelt Van Schalkwijk. „Die kinderen maken soms hele lange dagen waardoor er voor hen weinig tijd overblijft voor sociale contacten. Dan is het natuurlijk juist fijn als ze in de buurt naar school kunnen. Dat sociale en emotionele aspect is ook heel belangrijk. Het zijn ook wel vechtertjes. Ze moeten echt voor zichzelf opkomen om bepaalde dingen duidelijk te maken. We werken intensief aan het communicatief redzaam maken van onze leerlingen, zodat ze aan de samenleving kunnen meedoen. Ze zijn vaak al heel enthousiast als ze op school komen. Dat heeft ook te maken met de passie van de leraren. Die kiezen natuurlijk voor deze doelgroep die ze verder willen helpen. Wij hebben een heel bevlogen en kundig team. Ze willen hun kennis graag bijspijkeren en maken vaak al veel uren. Leraren die bij ons komen werken, krijgen veel extra scholing. Ze volgen daarvoor onze Auris Academie modules over het werken met TOS-leerlingen. Daarnaast werken wij met methodes waarvan is bewezen dat die goed werken.”

KENNISDELING Voor innovatie en het delen van kennis en ervaring beschikt Auris over een eigen onderzoeks- en innovatieteam bij de Auris Ondersteunende Diensten. Ook geeft Auris specifieke trainingen voor professionals uit het reguliere onderwijs en voor ouders van TOS-leerlingen. „Het overbrengen van die kennis is een belangrijk doel van Auris”, zegt Van Schalkwijk. „We zijn een expertise organisatie, er is de laatste jaren steeds meer aandacht voor kennisdeling.”

Meer info: www.auris.nl

Studio Oostrum